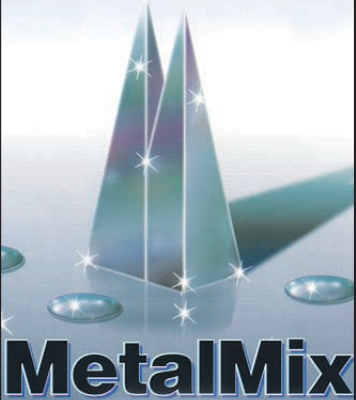

TERÄSRAKENTEIDEN
OSAAMISTA

Lakkatie 1
78500 Varkaus
Puh. 017-5600 600
Fax 017-5600 660
www.metalmix.fi

MetalMix

MAASEUTUMARKKINAT

Taulumäen torilla
lauantaina 2.9.2006.
Julkistetaan Valtakunnallinen
virallinen Kylähullu.
Järj.
Maaseutumarkkinat/työjaosto

Rantahiekkoja,
helliviä hoitoja
ja rentouttavia
risteilyjä.

Meiltä saat
kaikki matkat.

matkavekka

Varkaus, Kauppakatu 36,
puh. 020 120 4250 (ma-pe 9-17)

Varkaus-seura ry / Lausujat
Keväisissä juhlatunnelmissa

Sunnuntaina
7.5. klo 18.00

RUNOMATTINEA
Kotiseutukeskuksessa

Liput 5€

Toimitusneuvosto
Raimo Sikanen
vastaava toimittaja
Sirpa Ollikainen
toimitussihteeri
Tuula Hämäläinen
Ari Kankkunen
Lea Oksiala
Kaarina Rastas
Leena Salo

Sivunvalmistus:
Sinun Savo
Painopaikka:
Savon Paino Oy 2006
Jakelualue:
Varkauden kaupunki
Painos:
13.600 kpl
**Lehti luettavissa myös
osoitteessa:**
www.varkaus-seura.fi

**Piippujen
Ympärillä**

26.4.2006/nro 2

KOTIMATKA

*Hangen hohto Huruslahden jäällä
mikä kuulakkuus maaliskuulla kevätssäällä,
sitä hetkeks katsomaan jään ja häikäistyn.
Auringon kirkkaudesta nautin, hiljennyn,*

*Kun silmut paisuu rannan koivupuussa
ja sorsaparvi ui Pirtinvirran suussa,
kahleitaan jo laineet murtaa, paukkuu jää.
Niin turhaa, turhaa on väsymys ja huolet nää.
Kun näen, koen tämän talvipäivän kirkkauden,
niin kiitosta vain soi rinta pienen ihmisen.*

Siiri Häyrinen

Vas. Lauri Andersin, Pirkko Lind, Sirkka Tanskanen, Maija Kirilin, Anna-Liisa Mikkonen, Jaakko Rissanen, Anna-Liisa Kumpulainen, Pirkko Totro, Vilho Hyvärinen. Kuvasta puuttuu Aira Andersin. Kotiseutukeskus 11.4.2005. Valokuva: Jarmo Ikonen.

Lausujat menneitä muistelemassa

Varkaus-seura r.y:n entisen puheenjohtajan, Kyösti Koposen, eräs kiinnostuksen kohteista on ollut runous. Hän tunsi lausujana ja näyttelijänä tunnetun Katariina Behmin. Ajatus syntyi: lausuntapiiri! Katariina Behm lupautui ohjaajaksi. Kyösti Koponen pyysi mukaan henkilöitä, joiden hän tiesi olevan innostuneita runoista tai kirjoittavina niitä itse. Tämä tapahtui v. 1990.

Varkaus-seura r.y. / Lausujat perustettiin 20.2.1991, siis 15 vuotta sitten. Mukana alkuperäisestä ryhmästä ovat vielä Aira Andersin ja Sirkka Tanskanen. -Ryhmäläiset pitivät runoista ja halusivat esittää niitä. Runot valitsimme itse omista mielirunoistamme tai itsekirjoittamistamme runoista. Niistä sitten koottiin jokavuotisen matinean ohjelmisto, kertoo Aira Andersin. Lisäksi hän toteaa, että ensimmäisessä matineassa oli runsaasti kuulijoita, enemmän kuin sitten myöhemmin tilaisuuksissa on ollut. Kirkossa järjestetyt lausuntaillat, joissa on mukana ollut myös musiikkia, ovat aina olleet suosittuja.

Aluksi harjoittelupaikkana oli Leena Koposen Antiikkikaluste Galleria, sitten Taidekeskus Väinölä ja Kotiseutukeskuksen saneeraus päättyttyä vuodesta 1993 Kotiseutukeskus. Ohjaajina vuosien varrella ovat toimineet Katariina Behmin jälkeen Kyösti Koponen, ja sitten Maija Kirilin. Jonkin aikaa ryhmä harjoitteli ilman ohjaajaa, mutta tilanne ei ollut lausujille mieleinen. Viikonloppukursseja piti Eila-Kaija Sippo Helsingistä. Ryhmä toimii nyt toista talvea kansalaisopiston opintopiirinä, ja ohjaajana toimii Riitta Pasanen. Talvella 2005 hän piti viikonloppukurssin, jossa opeteltiin monipuolisesti suullista ilmaisua ja esiintymistaitoon liittyviä asioita, ryhmäläiset kertovat.

Sekä runon että lausunnon arvoitus on vuosien myötä vaihdellut. Monilla ryhmäläisistä on mielestään kouluajoilta taiteilija Yrjö Jyrinkosken lausuntaesitykset. Runot olivat riimirunoja, ja ne esitettiin voimakkaasti eläytyneenä ja kuuluvasti. Uudempi runous on vapaamittaista, ja sen esittämisen yhteydessä puhutaan tulkinnasta. Pirkko Lind, itsekin runojen kirjoittaja, toteaa, että oli aika, jolloin omien runojen esittämistä ei

hyväksytty. Aira Andersin muistaa erään kouluttajan todenneen, että runon kirjoittaja on niin syvästi sisäistänyt runon sanoman, että ei pysty sitä välittämään kuulijalle. Pirkko Lind toteaa tähän, että hän esittää omia runojaan niin kauan kuin kuulijat niistä pitävät. Hänen runoistaan on julkaistu kirja, 'Kuin rikottu ruukku', ja toiseenkin kokoelmaan aineisto olisi koossa. Lisäksi hän kertoi huomanneensa, että nykyisin runoilijat itse lukevat paljon julkisesti omia runojaan runoilloissa, radiossa ja TV:ssä. Kaikki olemme varmasti nähneet ja kuulleet Heli Laaksosen esityksiä! Yhteisesti ryhmäläiset totesivat, että runon suosion kasvuun on osaltaan vaikuttanut mm. TV:n Runoraati. Nykyrunoudesta he totesivat vielä, että se on usein lyhyesti, tiivistetysti kirjoitettua ja sisältää runsaasti symboliikkaa. Se on nautittavaa luettuna, jolloin sen voi tehdä useita kertoja. Kuultuna ytimekäs ja lyhyt teksti ei kenties ehdi avautua.

Jokainen ryhmäläinen korostaa ohjaajan merkitystä tulkinnan löytämisessä ja esityskokonaisuuden muodostamisessa. Ohjaajan tuki ja kannustus esittäjälle niin harjoituskautena kuin esityksen aikana on koettu hyvin tärkeäksi. Kaikki myös olivat sitä mieltä, että jokainen ohjaaja on muovannut ryhmästä näkönsä oman aikansa tyyliin mukaisesti. -Nykyinen ohjaaja, Riitta Pasanen, koostaa yhteisesitykset jonkin teeman ympärille, kertoo Pirkko Totro. -Jokainen ryhmäläinen tuo hänelle muutama teemaan liittyvän itsevalitseman runon, joista ohjaaja sitten kokonaisuutta muodostaessaan valitsee siihen esitettäväksi sopivat. Viimeisin kokonaisuus, kevään keveä ja valoisa, kuullaan Kevätmatineassa 7.5. Kotiseutukeskuksessa, jatkaa Pirkko Totro. Savolaisen murrerunon taitajana tunnettu Lauri Andersin kertoo, että hänen mielestään ohjaus on oivallista, kun se on yksilöllistä, kuuntelevaa, luovivaa ja huumoripitoista. Liike ja liikkuminen ovat myös osa esitystä. Kädet ovat vaikeat!

Monet ryhmäläisistä ovat aloittaneet esiintymisensä koulun juhlissa, mutta esim. Jaakko Rissanen kertoo esiintyneensä ensimmäisen kerran vasta myöhäisellä aikuisiällä, yhdeksän vuotta sitten. Hän kertoo,

että lausuminen on hänelle terapiaa. Ujous ja epävarmuus ovat siirtyneet taka-alalle. Tähän jatkaa Anna-Liisa Kumpulainen, että jokainen esitys on hänelle oman itsensä voittamista. Ilo on suuri, kun onnistunut esitys on takana. Päivi Suhonen kertoo tunteneensa mielihyvää, kun erällä merkkipäivillä häntä pyydettiin lausumaan. Hänen uusi, esittävä harrastuksensa oli pantu merkille ja hänen taitoihinsa luotettiin.

Tekstin 'unohtaminen' esityksen aikana tuntui olevan usealle ryhmäläisistä jännittävää aiheuttava tekijä. -Kyse ei yleensä ole osamattomuudesta eikä varsinaisesta unohtamisesta, vaan tilanteesta, jolloin herpaantuminen vain tapahtuu, ja sitä seuraa ajatuksissa katkos, selvittelee Jaakko Rissanen. -Tilanteesta on vain selvittävä eteenpäin, jokainen omalla tavallaan, toteaa Anna-Liisa Mikkonen. Joku ryhmäläisistä muistelee professori Veikko Sinisalonen kertoneen, että hän vielä 'vanhoilla päivillään' on opetellut ulkoa uusia runoja ja antaneensa aivoille töitä. Sillä tavoin voi mahdollisesti estää dementoitumista, tai ainakin siirtää sitä kauemmaksi.

Kaikesta keskustelusta välittyi hyvin myönteinen suhtautuminen lausuntaharrastukseen. Tulevaisuudeksi ohjaaja on vielä tietämättömissä, mutta Riitta Pasanen toivotaan jatkavan. -Uudistumista halutaan lisätä, ja sen vuoksi suunnitteilla onkin yhteinen vapaa-ajan toimintatapaaminen. Uudistumista hänen mukaansa olisi sekin, että jokainen esittelisi muille syyt, joiden vuoksi on valinnut jonkun tietyn runon, ja samalla kertoisi runon taustoista ja tekijästä. Näin joku voisi löytää itselleen uuden lempirunon tai -runoilijan.

Uudet lausujat toivotaan joukkoon lämpimästi tervetulleiksi. Nykyisin ryhmässä on 7 naista ja 3 miestä sekä ohjaaja. Mukana menneitä muistelemassa eivät olleet Sirkka Tanskanen ja Vilho Hyvärinen. Varkaus-seura ry / Lausujat esiintyy mielellään ryhmänä, pienemmällä kokoonpanolla tai yksin erilaisissa tilaisuuksissa. Yhteystiedot löytyvät tästä lehdestä Varkaus-seura ry tänään -palstalta.

Sirpa Ollikainen